

Sygn. akt I ACa 753/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Józef Wąsik (spr.)
Sędziowie:	SSA Marek Boniecki SSA Paweł Czepiel
Protokolant:	st. sekr. sądowy Grzegorz Polak

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2020 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa S. B.

przeciwko U. M. i H. S. (1)

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 29 marca 2019 r. sygn. akt I C 673/18

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanych 540 zł (pięćset czterdzieści złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Marek Boniecki SSA Józef Wąsik SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt I A Ca 753/19

UZASADNIENIE

Powód S. B. w pozwie skierowanym przeciwko pozwany U. M. i H. S. (1) wniósł o zobowiązanie pozwanych w trybie art. 64 k.c. do usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci uniemożliwienia realizowania przysługującego mu prawa kultywowania pamięci o zmarłej żonie, poprzez złożenie przez obie pozwane pisemnego oświadczenia woli o następującej treści: „Ja U. M./H. S. (1) wyrażam zgodę na ekshumację oraz przeniesienie z cmentarza w Z. i pochowanie na cmentarzu komunalnym w M. przy ul. (...) zwłok B. B. zmarłej dnia (...)

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że zamieszkiwał w S. ze swoją małżonką B. B., aż do dnia jej śmierci (...). Małżonkowie wcześniej ustalili, że będą pochowani w jednym grobie w M.. B. B. została jednak wbrew woli powoda, a za przyzwoleniem rodziny pochowana na cmentarzu w Z.. Powód w 2017 r. przeprowadził się do M., a z uwagi na fakt, że jest całkowicie niewidomy i cmentarz w Z. znajduje się daleko od jego miejsca zamieszkania, nie jest obecnie w stanie odwiedzać grobu żony. Pozwane H. S. (2) i U. M. nie wyraziły zgody na ekshumację i przeniesienie zwłok B. B. na cmentarz w M.. Doszło zatem do naruszenia dóbr osobistych powoda poprzez uniemożliwienie mu pielęgnowania pamięci po zmarłej i modlitwy przy jej grobie.

Pozwane U. M. i H. S. (1) wniosły o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda kosztów procesu. W uzasadnieniu podały, że zmarła B. B. była siostrą pozwanej U. M. i córką pozwanej H. S. (1). Powód wyraził zgodę na pochówek zmarłej żony B. B. na cmentarzu w Z. oraz pokrył koszty pogrzebu i napisu na nagrobku. Był w stanie żałoby po zmarłej, jednak nie miał traumy która uniemożliwiłaby mu wyrażenie sprzeciwu co do miejsca pochówku żony. B. B. zawsze twierdziła, że chce być pochowana w grobie rodzinnym, gdzie później miał spocząć także powód, na co rodzina zgadzała się. Nigdy nie było mowy o pochowaniu zmarłej w M.. Powód może cały czas przebywać w domu rodziny B. w Z., skąd jest blisko na ten cmentarz. Ponadto pamięć zmarłej kultywuje się także codzienną modlitwą, nie tylko wizytami przy grobie.

Wyrokiem z dnia 28 marca 2019r Sąd Okręgowy w Krakowie:

1/ oddalił powództwo;

2/ zasądził od powoda na rzecz pozwanych kwotę 737 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód S. B. od dzieciństwa jest osobą niewidomą. Wymaga opieki osób trzecich. Pozwana U. M. jest siostrą B. B., a pozwana H. S. (1) – jej matką. W 2010 r. powód zawarł związek małżeński z B. B.. Małżonkowie mieszkali razem w S., byli zgodną i kochającą się parą. B. B. zmarła w dniu (...) w S.. Rodzina zmarłej zamieszkiwała w Z.. (bezsporne)

B. B. od lat chorowała na cukrzycę. Przez 50 lat mieszkała wraz z pozwanymi w domu rodzinnym w Z., do czasu gdy wyszła za mąż za powoda. Z uwagi na to, że B. B. była(...) roku życia chora, opiekę nad nią sprawowała matka- były one bardzo z sobą związane. Powód zapoznał przyszłą żonę w Internecie. Ich małżeństwo trwało 4,5 roku.

B. B. chciała być pochowana w rodzinnym grobie w Z., gdzie miał również spocząć po śmierci powód S. B.. W grobie tym pochowani są jej bliscy, w tym ojciec.

dowód: zeznania świadka M. P. (1) – k. 92-92v, zeznania świadka E. R. – k. 29-29v akt(...)przesłuchanie pozwanej U. M. – k. 29v akt (...)przesłuchanie pozwanej H. S. (1) – k. 29v-30 akt(...) zeznania świadka W. P. – k. 40-40v akt (...) częściowo przesłuchanie powoda S. B. – k. 147-147v

Powód gdy doszło do konieczności pochowania zmarłej B. B. nie sprzeciwiał się jej pochówkowi na cmentarzu w Z.. Pokrył koszty pogrzebu i nagrobka, podpisał wszystkie niezbędne dokumenty, związane z finansowaniem pogrzebu.

Rodzina zmarłej zgodnie z jej życzeniem, udostępnia powodowi jeden pokój w domu w Z.. Powód przez ok. 2 lata po śmierci żony odwiedzał jej rodzinę, korzystał z zaproszeń do Z..

W lipcu 2017 r. powód wyprowadził się do M., gdzie mieszka i gdzie opiekuje się nim jego rodzina. Znajduje się tam grób jego pierwszej żony. Pozwane często odwiedzają grób B. B., palą znicze i modlą się przy nim w każdą niedzielę. Powód także odwiedza grób żony, zostawia tam kwiaty jednak robi to przy okazji rocznic lub na 1 listopada.

dowód: zeznania świadka M. P. (1) – k. 92-92v, zeznania świadka E. R. – k. 29-29v akt(...), przesłuchanie pozwanej U. M. – k. 29v akt (...) przesłuchanie pozwanej H. S. (1) – k. 29v-30 akt(...), zeznania świadka W. P. – k. 40-40v akt(...) częściowo przesłuchanie powoda S. B. – k. 147-147v

Powód w październiku 2017 r. złożył wniosek do (...)Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w B. o zezwolenie na ekshumację zwłok zmarłej B. B., celem pochowania na cmentarzu w M..

Decyzją nr (...) z dnia 18 grudnia 2017 r. Państwowy (...)Inspektor Sanitarny w B. odmówił wydania zezwolenia na ekshumację zwłok B. B. z uwagi na brak zgodnego wniosku od wszystkich osób uprawnionych do pochowania zwłok (U. M. i H. S. (1) nie wyraziły na to zgody).

(...) Państwowy (...)Inspektor Sanitarny decyzją z dnia 19.02.2018r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję z dnia 18.12.2017 r.

dowód: wniosek z dnia 30.10.2017 r. – k. 1, decyzja z dnia 18.12.2017 r. – k. 10, decyzja z dnia 19.02.2018 r. – k. 21-22

Przy ustalaniu stanu faktycznego oparł się sąd na dowodach z dokumentów publicznych, które nie były kwestionowane przez strony, nie budziły wątpliwości i stanowiły dowód na okoliczności urzędowo w nich stwierdzone, a także na dowodach z dokumentów prywatnych, które stanowiły dowód na okoliczność treści oświadczeń woli w nich zawartych.

Na podstawie osobowych źródeł dowodowych, w tym zeznań świadków M. P. (2) k. 92, E. R. k. 29 popartych przesłuchaniem pozwanych wynika, że B. B. miała być pochowana w rodzinnym grobie na cmentarzu w Z. i powód takiemu pochówkowi się nie sprzeciwiał. Zmarłą łączyły silne więzy z rodziną i chciała być pochowana z innymi bliskimi, nie zaś w M.. Wskazać należy, że przez prawie całe życie zmarła mieszkała w Z., tam była jej rodzina, także na cmentarzu pochowani byli jej krewni. Powyższe oraz okoliczność, że początkowo powód nie kwestionował miejsca pochówku zmarłej wskazuje na okoliczność, że wolą zmarłej było pochowanie w Z.. Z zeznań świadków oraz pozwanej wynika również, że rodzina (matka, siostra) kultywuje pamięć zmarłej, przynajmniej raz w tygodniu odwiedzając grób, opiekują się grobem.

Sąd poczynił następujące rozważania prawne:

Powód dochodził roszczenia zmierzającego do dokonania ekshumacji swojej żony, które to roszczenie wynika z naruszenia jego dóbr osobistych w postaci prawa do kultywowania pamięci po zmarłej żonie. Zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego:

- art. 23. Dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach.

- art. 24. § 1. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 grudnia 2011 r. sygn. akt III CSK 106/11: Kult pamięci zmarłego, polega na przysługujących człowiekowi uprawnieniach, wypływających ze sfery uczuć i odczuć odnoszącej się do postaci osoby zmarłej, okazywania szacunku dla wspomnień i pamięci o niej, urządzenia pogrzebu oraz nagrobka i decydowania o jego wystroju, załatwiania spraw z zarządem cmentarza, ochronie przed naruszeniami, składania wieńców, palenia zniczy, decydowania lub współdecydowania o przeznaczeniu wolnych miejsc w grobie murowanym dla pochowania dalszych zmarłych itp.

Powód upatruje zasadności ekshumacji w tym, że pochówek żony nastąpił wbrew jego woli, żona chciała być pochowana w M. oraz wskazuje na swój stan zdrowia (powód jest niewidomy). Na skutek pochowania żony w Z. - gdzie

podróż trwa kilka godzin - i z uwagi na konieczność asysty osoby towarzyszącej – możliwość kultywowania pamięci po zmarłej jest znacznie ograniczona.

Sąd powołał się na pogląd Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w uzasadnieniu wyroku z dnia 28-11-2017 sygn. akt I A Ca 504/17: „Szczególny charakter żądania ekshumacji wymaga stwierdzenia, że w konkretnym przypadku zachodzą okoliczności istotne i poważne względy, usprawiedliwiające taki sposób uczynienia zadość prawu pokrzywdzonego. W kolizji zasady niezakłócania miejsca spoczynku zmarłych z brakiem zgody osoby uprawnionej na pochowanie określonych zwłok, wskazana zasada wyraźnie dominuje. Uwzględnienie dokonania ekshumacji wymaga zatem szczególnie wnikliwej i rozważnej oceny, a także - wykazania wyjątkowych okoliczności. Już w takim sposobie oceny roszczenia zawiera się pewne ograniczenie, postawienie dochodzącemu tego roszczenia pokrzywdzonemu wymagań wyższych niż przeciętne.”

Dalej Sąd Apelacyjny wskazał, że według zarysowanej w ostatnich latach linii orzeczniczej Sądu Najwyższego - ekshumacja zwłok jako sposób usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych (art. 24 k.c.) może mieć miejsce tylko wyjątkowo (w przypadkach szczególnych). Jest to najbardziej drastyczny i ostateczny sposób usunięcia skutków naruszenia szeroko pojętego prawa do grobu.

Następnie Sąd podkreślił znaczenie zasady ograniczania prawa do ekshumacji zwłok w imię zasady niezakłócania spokoju osób zmarłych i powołał się na orzecznictwo Sądu Najwyższego.

Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że w przedmiotowym stanie faktycznym roszczenie powoda nie jest zasadne albowiem odmowa ekshumacji nie była bezprawna z następujących powodów:

- brak jest podstaw do kwestionowania „wadliwości” pochowania zmarłej w grobie w Z.. Do osób najbliższych zmarłej zaliczał się niewątpliwie powód (mąż) i pozwane (matka i siostra) i nie ma podstaw do ustalania, że ktokolwiek z tych osób kwestionował decyzję o pochowaniu zmarłej w Z.. Jakkolwiek z zeznań wynika, że formalności z zarządem cmentarza (w tym wypadku z uwagi na wyznaniowy charakter cmentarza decyzję wydawał proboszcz) załatwiały pozwane, to powód podpisywał dokumenty związane z finansowaniem pogrzebu (jeszcze przed pogrzebem) nadto uczestniczył w pogrzebie. Zdawał sobie więc sprawę z tego, że zmarła jest chowana w Z. i okoliczności powyższe (niezależnie od żałoby i traumy związanej ze śmiercią żony) dają podstawy do dopatrywania się w zachowaniu powoda zgody na pochówek żony w Z..

- nie ma podstaw do przyjmowania, że zmarła chciała być pochowana w M.. Nie potwierdzają to zeznania słuchanych osób. Zmarła była przez praktycznie całe życie związana z Z. tam przebywała jej rodzina i był zlokalizowany grób rodzinny.

- istnieje widoczna kolizja interesów w zakresie kultywowania pamięci po zmarłej. Wskazane dobro osobiste przysługuje tak powodowi jak i pozwany. Jak wynika z materiału dowodowego, zmarła była niewątpliwie bardzo związana z rodziną (w szczególności matką). Samo małżeństwo z powodem trwało 4 lata, a w pozostałym okresie życia jak wynika z materiału dowodowego, zmarła mieszkała w domu rodzinnym. Powód jest osobą niewidomą, a więc dla niego podróż z M. do Z. stanowi niewątpliwą trudność – musi podróżować z osobą towarzyszącą w jedną stronę 4 godziny. Z drugiej strony dla pozwanych przeniesienie zmarłej do M. również będzie uciążliwe, pozwane nie będą mogły z dotychczasową częstotliwością odwiedzać cmentarza (raz na tydzień), a co do pozwanej H. S. (3) (matki zmarłej) będącej w wieku (...)lat (vide zeznania U. M. k. 147), uciążliwość będzie porównywalna z uciążliwością powoda.

- powód (mimo kalectwa) odwiedza cmentarz w Z., jakkolwiek należy stwierdzić, że odwiedzenie cmentarza w święto zmarłych może w niektórych sytuacjach (nieznalezienie opiekuna) być niemożliwa.

Ważąc powyższe okoliczności, Sąd uznał, że ekshumacja zmarłej nie jest zasadna, nie zostały ujawnione wyjątkowe okoliczności uzasadniające zmianę miejsca pochowania zmarłej. Ograniczona przez kalectwo powoda możliwość

kultywowania pamięci zmarłej żony, w świetle zasady niezakłócania miejsca spoczynku zmarłych oraz uprawniania po stronie pozwanych do kultywowania pamięci zmarłej – sprzeciwia się uwzględnieniu roszczenia.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 par 1 i 3 k.p.c.

Apelację od tego wyroku - w całości - wniósł powód, zarzucając:

1/ naruszenie przepisów postępowania, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

a/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej (a nie swobodnej) oceny dowodów polegającej na błędnym nadaniu waloru wiarygodności zeznaniom świadków M. P. (1), E. R., W. P. oraz przesłuchaniom pozwanych U. M. oraz H. S. (1), mimo ich niejednoznaczności i interpretowania w oderwaniu od całokształtu materiału dowodowego sprawy, z równoczesnym błędnym uznaniem części zeznań powoda S. B. za niewiarygodne, mimo tego, że posiada on aktualne informacje dotyczące ostatniej woli zmarłej,

b/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów polegającej na nie dokonaniu wszechstronnej oceny materiału dowodowego i pominięciu dowodu z aktu zgonu B. B. na okoliczność okresu, przez jaki żyła w Z.;

2/ mający wpływ na treść zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na błędnym przyjęciu, że wolą powoda oraz zmarłej było pochowanie B. B. w grobie rodzinnym w Z., a nie w M.,

ewentualnie, gdyby Sąd uznał ww. zarzuty za nieuzasadnione, zarzucił:

3/ naruszenie prawa materialnego, przez błędną wykładnię art. 23 k.c., a konkretnie wynikającego zeń prawa do kultu osoby zmarłej przez przyjęcie, że uprawnienia rodziny zmarłego przeważają nad uprawnieniem małżonka zmarłego, bez przedstawienia uzasadnionych przyczyn takiego rozstrzygnięcia.

Wobec powyższego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy, względnie uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w zaskarżonej części do ponownego rozpoznania.

Pozwane wniosły o oddalenie apelacji i zasądzenie na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona. Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjął za własne, a zaskarżony wyrok jest zgodny z prawem procesowym i materialnym.

Ponieważ w apelacji podniesiono zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego jak i prawa materialnego w pierwszej kolejności odnieść się należy do tych pierwszych bowiem tylko prawidłowo ustalony przez sąd stan faktyczny (nie postulowany przez stronę) daje możliwość oceny poprawności zastosowania prawa materialnego.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wyjaśnić należy, że przepis ten, stanowiący wyraz zasady swobodnej oceny dowodów, określa granice tej swobody i wskazuje w jaki sposób Sąd powinien ją realizować. Skuteczne przedstawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania, lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu (tak: orzeczenia Sądu Najwyższego: z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 76/99, publ. OSNAPiUS 2000, Nr 19, poz. 732; z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/2000, publ. OSNC 2000, Nr 10, poz. 189; z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, publ. Lex

nr 53136; z dnia 27 września 2002 r., II CKN 817/00, publ. Lex nr 56096). Wbrew zarzutom apelacji Sąd Okręgowy dokonał poprawnej i całościowej oceny dowodów, podczas gdy apelujący traktuje ocenę wyrywkowo i subiektywnie.

Sąd Apelacyjny podziela ocenę dowodów, zwłaszcza w przedmiocie woli zmarłej małżonki powoda co do jej pochowania w grobowcu rodzinnym w Z. oraz wyrażenia zgody przez powoda na pochowanie zmarłej żony w tym grobowcu.

Zeznania świadków M. P. (1) (k.92) E. R. (k.129), W. P. (k.141) oraz pozwanych H. S. (2) (k.129 v.) i U. M. (k.147) korespondują ze sobą co do zasadniczych faktów, a różnice dotyczą szczegółów nie mających istotnego znaczenia.

Nie mogą też zmienić istoty rzeczy drobne pomyłki Sądu odnośnie daty zawarcia małżeństwa, czy ustalenia, że żona powoda zamieszkiwała w Z. przed zawarciem małżeństwa z powodem lat (...), czy (...)

Powód nie zaproponował na udowodnienie swoich twierdzeń odnośnie woli żony co do pochowania jej w M., innych dowodów niż własne zeznania. Nie uprawdopodobnił nawet, że małżonkowie w 2014r czynili jakieś starania w celu uzyskania prawa do grobu w M.. Powód wyprowadził się z S. po upływie trzech lat od śmierci żony i dopiero 8.09.2017r uzyskał przydział miejsca pod grobowiec na Cmentarzu Komunalnym w M. (Decyzja Miasta i Gminy M. z 8.09.2017r- w aktach związkowych). Zatem twierdzenia powoda wymagały inicjatywy dowodowej, zwłaszcza w kontekście niewątpliwego prawa do pochowania zmarłej w Z..

Powód w istocie nie przeczy, iż nie sprzeciwiał się pochowaniu żony w Z., a jedynie powołuje się na stan żałoby ograniczający rozeznanie jego decyzji w tym czasie. Brak jednak podstaw do uznania, że do pochowania żony w Z. doszło wbrew woli powoda ujawnionej na zewnątrz.

Brak też podstaw dowodowych do przyjęcia, że pochowanie żony w Z. dokonane zostało wbrew woli zmarłej małżonki czy z naruszeniem prawa lub zasad współżycia społecznego, co ewentualnie dawałoby możliwość uznania, że w okolicznościach występuje szczególny wypadek uzasadniający przeniesienie zwłok żony z Z. k. P. do M..

Odnosząc się do żądania powoda i jego intencji sprawowania kultu zmarłej ze zrozumieniem i szacunkiem – zwłaszcza w kontekście jego stanu zdrowia i odległości z Z. do M., Sąd nie może uwzględnić powództwa z braku podstaw prawnych. Należy bowiem podkreślić, że w myśl utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, ekshumacja zwłok jako sposób usunięcia skutków naruszenia dóbr osobistych (art. 24 k.c.) może mieć miejsce tylko wyjątkowo czy w szczególnych przypadkach, gdyż jest to drastyczny sposób działania, zakłócający spokój zmarłego. Z tej przyczyny nawet w wypadku naruszenia prawa do grobu przy pochówce jest stosowany ostrożnie przy rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy, w celu zadośćuczynieniu pokrzywdzonemu. Nawet w wypadku kolizji zasady niezakłócania miejsca spoczynku zmarłych z brakiem zgody osoby uprawnionej na pochowanie określonych zwłok, pierwsza zasada zasada wyraźnie dominuje.

Jak to podkreślił Sąd Najwyższy, uwzględnienie żądania ekshumacji wymaga szczególnie wnikliwej i rozważnej oceny, a także - wykazania wyjątkowych okoliczności. Już w takim sposobie oceny roszczenia zawiera się pewne ograniczenie, postawienie dochodzącemu tego roszczenia pokrzywdzonemu wymagań wyższych niż przeciętne (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 2003 r., I CKN 1453/00; z dnia 16 czerwca 1998 r., I CKN 729/97; z dnia 17 lutego 2016 r., III CSK 84/15).

Ciężar dowodu istnienia wyjątkowych okoliczności, w myśl art. 6 k.c. spoczywał na powodzie, który nie zdołał ich wykazać. W tej sytuacji brak podstaw do zastosowania art. 24 § 1 k.c. w zw. z art. 64 k.c. i uwzględnienia roszczenia powoda.

Chybiony jest również zarzut powoda, iż Sąd I Instancji naruszył art. 23 k.c., a to prawo powoda do kultu osoby zmarłej przez przyjęcie, że uprawnienia rodziny zmarłego przeważają uprawnienia małżonka zmarłego. Z uzasadnienia wyroku wynika, że zdaniem Sądu, dobro polegające na możliwości kultywowania pamięci po zmarłej przysługuje tak powodowi.

Biorąc pod uwagę przedstawione argumenty Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto w myśl zasady odpowiedzialności za wynik sprawy stosując art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. stosując minimalną stawkę taryfową wynagrodzenia adwokackiego.

SSA Paweł Czepiel SSA Józef Wąsik SSA Marek Boniecki